

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Tööstuspoliitika strateegiline areng aastani 2030 eesmärgiga tugevdada konkurentsivõimelist ja mitmekesist tööstusbaasi Euroopas ning keskenduda pikaajalistele tulemustele üleilmsetes väärtusahelates“

(ettevalmistav arvamus eesistujariigi Austria taotlusel)

(2019/C 62/03)

Raportöör: **Carlos TRIAS PINTÓ**

Kaasraportöör: **Gerald KREUZER**

Konsulteerimistaotlus	nõukogu eesistujariik Austria, 12.2.2018
Õiguslik alus	Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 304
Vastutav sektsioon	tööstuse muutuste nõuandekomisjon (CCMI)
Vastuvõtmine CCMI	25.9.2018
Vastuvõtmine täiskogus	17.10.2018
Täiskogu istungjärk nr	538
Hääletuse tulemus	158/9/4
(poolt/vastu/erapooletuid)	

1. Järeldused ja soovitused

1.1. Tööstuspoliitika peaks tuvastama ja võimaldama üleilmse jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu võimalusi. Kedagi ei tohiks kõrvale jätta.

1.2. Euroopa peab säilitama ambitsiooni taastada oma osakaal tööstuslikus tootmises vastavalt varasemale tasemele, täpsustades seda eesmärgi peamiste tulemusnäitajate abil. Euroopa tööstuspoliitikat (peadirektoraatide, liikmesriikide, piirkondade vahel) tuleb parandada, see on osa keerulistest piiriülestest väärtusahelatest üha enam globaliseeruvul turul. Majanduskasvu, kliimat ja keskkonda ning ühiskonda puudutavate probleemide ühendamiseks on tarvis **terviklikku lähenemisviisi nn õiglase ülemineku** lahendusena, ühendades tõhusalt liikmesriikide ja ELi liikumapanevad jõud.

1.3. *rEUnaissance* (Euroopa taassünd) tähendab laiaulatuslikku **üldkava** Euroopa tööstuse jaoks, arvestades tööstuspoliitikat kõigis ELi poliitikavaldkondades, võimaldades tööstusel muutuda, et Euroopast saaks suurim teadmistepõhine majandus, luues **loovuse, nutika disaini ja sotsiaalse innovatsiooni** abil tööstuse lisandväärtust ning edendades **uusi jätkusuutlikke ja kaasavaid tööstusmudeleid** (kaubamärk „Made in Europe“).

1.4. Kui ELi kliima- ja ringmajanduse poliitika peavad looma töökohti Euroopas, on otsustava tähtsusega, et sellist poliitikat võimaldava väärtusahela olulised osad asuksid Euroopas. Seetõttu on oluline, et EL strateegia tunnistaks väärtusahelate tähtsust ja tegeleks ambitsioonikate meetmetega nende edasiseks arendamiseks. Selle asemel, et keskenduda üksikutele sektoritele, peaks strateegia tagama atraktiivseid töötingimused Euroopas. Euroopa rolli jätkumiseks maailma majanduses peaks edu mõõdupuuks olema potentsiaal integreerida Euroopa väärtusahela lülid ülemaailmsetesse väärtusahelatesse, st Euroopa tarnijad peaksid olema võimelised konkureerima kogu maailmas, mitte ainult Euroopas.

1.5. Haridus- ja koolituselased edusammud uuteks töökohtadeks ja teenusteks tuleks samuti tihedalt siduda teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni poliitika ning töökohal toimuva väljaõppega, laiendades oskuste tegevuskava⁽¹⁾ tööstuse peamistele sektoritele, nagu ehitus-, terase- ja paberitööstus, keskkonnahoidlikud tehnoloogiad ja taastuvenergia, tootmine ja meretransport.

1.6. Euroopa tehnoloogilise juhtpositsiooni kindlustamiseks soovib komitee suurendada ka investeeringuid murrangulistesse tehnoloogiatesse, nagu tehisintellekt ja robotika, asjade internet, andmeanalüüs, 3D-printimine, uued ja nanomaterjalid, täiustatud virtuaalreaalsus, biomajandus, jätkusuutlik toit, digitaal tehnoloogiad, neurotehnoloogiad, nanoelektronika, ookeani- ja kosmoseuuringud jne.

1.7. **Mitmeaastases finantsraamistikus 2021–2027** on tarvis võimalikult konkreetselt ja üksikasjalikult ette näha iga sektori jaoks (eriti teadus- ja arendustegevusele ning innovatsioonile ja ühtekuuluvuspoliitikale) eraldatavad täiendavad eelarvevahendid.

1.8. Komitee rõhutab, et **institutsioonilist juhtimist**, sh selle majandusliku, aga ka **keskkonna- ning ühiskondliku** mõju hindamist tuleks täiustada kogu väärtusahela ulatuses.

1.9. Tööstuse kogu väärtusahela kestlikumaks muutmiseks toetab komitee kindlalt Euroopa Komisjoni jätkusuutliku majanduskasvu rahastamise tegevuskava,⁽²⁾ millega luuakse **kestliku rahastuse taksonoomia**, mis suunab **vastutustundlikult kogutud säästud kestlikesse investeeringutesse**, ning täiustatakse Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (kombinatsioon kavandatavast InvestEU fondist ja erasektori rahastamisallikatest).

1.10. Komitee toetab veelkord kindlalt **avaliku sektori investeeringute kuldset reeglit** mitte ainult strateegiliste investeerimisprojektide kaasrahastamisel, vaid ka kõigi selliste kestlike investeerimisprojektide kaasrahastamisel, mis on seotud **ELi jätkusuutlike meetmete ühtse klassifitseerimissüsteemi** (või taksonoomia) positiivse arenguga, et pakkuda uusi arenguvõimalusi kriisist kõige enam mõjutatud Euroopa riikidele.

1.11. **Rahastamisvahendid:** võrdsete tingimuste loomine, riikliku rahastuse pakkumine tööstusliku mahuga projektide jaoks (kuni 75 % investeerimiskulust või rohkem, kui see on õigustatud), suuremad sooduslaenud ja parem juurdepääs krediidile. Juurdepääs riigitoetustele seoses meetmetega, mis keskenduvad kõrge riskiga läbimurdelistele projektidele.

1.12. Kõige tootlikumad sektorid (millel on kõrgeim lisandväärtus) on ka kõige innovaativsemad. Lisaks toimub rangemate keskkonnanormidega sektorites ka rohkem **patenteerimisi**, väidetavalt regulatiivse surve tõttu⁽³⁾.

1.13. Regulatiivse koormuse põhitegur on ELi poliitika rakendamine **delegeeritud õigusaktide või rakendusaktide** kaudu. Tööstuses osalejate, eriti VKEde innovatsioonisuutlikkust aeglustavad tehnokraatlikud vastavuskontrolli menetlused, mille puhul ei ole soovitud regulatiivsete väljundite saavutamiseks määratletud kõige kulutõhusamaid meetodeid.

1.14. **Kestlik areng ja konkurentsivõime** peavad käima käsikäes. Komitee nõuab, et EL kehtestaks tootestandardid, mida peavad täitma nii kodu- kui ka välismaised tootjad ning mis oleksid jõustatavad piiril. Keskkonna- ja sotsiaalsetele normidele mittevastavate toodete impordist tulenevalt seisavad ELi tööstusharud silmitsi tõsiste raksustega vastamisel ühiskonna vajadustele ja nõudmistele kestlikkuse osas.

⁽¹⁾ Oskustealase valdkondliku koostöö kava käimasolev rakendamine

⁽²⁾ COM(2018) 97 final.

⁽³⁾ [ftp://ftp.unibocconi.it/pub/RePEc/bcu/papers/iefewp69.pdf](http://ftp.unibocconi.it/pub/RePEc/bcu/papers/iefewp69.pdf)

1.15. Euroopa Komisjon peaks rangelt jälgima ELi vabakaubanduslepingute nõuetekohast rakendamist, sh lihtsate ja selgete eeskirjade kehtestamist. Kestlikkust käsitlevad vabakaubanduslepingute peatükid peavad edendama ILO tööstandardite ja **ettevõtlike- ja inimõigustealaste ÜRO põhimõtete** ⁽⁴⁾ rakendamist, luues valdkondadevahelised miinimumtingimused, mida ei saa asendada (haavatavate inimeste õigused, hea eelarvejuhtimine jne). Kaubandussuhetes (nt investeeringud, riigihanked, toetused) tuleks tagada vastastikkuse põhimõte.

1.16. **Laiendatud sotsiaaldialoog** erinevatel tasanditel on vajalik selleks, et viia läbi täpne analüüs ja saada ühiseid vastuseid seoses ülemaailmsete väärtusahelatega jätkusuutlikes ettevõtetes, kus töötajate häält arvesse võetakse.

1.17. Komitee kutsub komisjoni üles seadma tööstuse konkurentsivõime ja juhtpositsiooni oma poliitiliseks prioriteediks ning algatama ELi tööstusstrateegia programmi. Ta nõuab komisjonilt iga-aastase aruande avaldamist ELi tööstusstrateegia tulemuste kohta, käsitledes kõiki komisjoni asjaomaseid poliitikavaldkondi.

2. Megatrendid – vaid üks maailm

2.1. Tänapäeva tööstus seisab silmitsi põhjalike muutustega seoses digiülemineku ja vähese CO₂-heitega majanduse tohutu ulatusega. Taastuvenergia asendab fossiilkütused, andmed on muutumas uueks domineerivaks tooraineks ning (asjade) internetist on saanud kõige olulisem suhtlemisviis. Lineaarsete tootmismudelite asemele tulevad üha enam tootmise, tarbimise ja ringlussevõtu süsteimid ringmajanduse raames ning masstootmine asendub kohandatud tootmisprotsessidega. Kaasaegne tööstus tähendab tootmist ja innovatsiooni tihedat koostööd tegevate osaliste võrgustikus, kuhu kuuluvad suured, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad, ulatudes kuni seotud teenusteni kogu väärtusahela ulatuses. Teadmised on asendanud tööjõu või kapitali kui kõige olulisema teguri. Euroopa pikaajaline tööstusstrateegia peab integreerima kõik need (murrangulised) väljakutsed, et jõuda etappi, mida saab inimkonna ajaloos võrrelda vaid üleminekuga paleoliitikumist neoliitikumi. See on nn infoliitikum ⁽⁵⁾.

2.2. **Enamik teaduslikke uurimistöid hoiatavad**, et eri tööstusharude **töökohtadest** asendatakse umbes 2030. aastaks **20–50 %** tehnoloogiate ja robotikaga ⁽⁶⁾. Luuakse ka uusi töökohti, kuid need on asukoha, sektori ja oskuste osas väga erinevad. Euroopa tööstuspoliitika ülesanne on vältida olukorda, kus EL, selle piirkonnad ja kodanikud neist eemale jäävad.

2.3. Digiülemineku avaldab tööstuse kõigile peamistele ressurssidele – loodus- ja keskkonna-, tööjõu- ja kapitaliresursid (füüsilised, tehnoloogilised ja institutsionaalsed) – mõju. Selle mõju nõuetekohaseks haldamiseks on tarvis uuesti hinnata peamisi ressursse või kapitalivarusid, millest saavad alguse riikide ja sektorite peamised sissetulekuallikad.

2.4. Suur osa Euroopa tööstusest sõltub üha enam ja enam väljasekspordist või moodustab osa keerulistest piiriülestest väärtusahelatest üha enam globaliseeruva turul. Samal ajal seisab EL silmitsi poliitikasuundumuse „Ameerika kõigepealt“ levikuga, mis omakorda toob kaasa suurema kaubandussõdade riski, milles ei oleks võitjaid, on vaid kaotajad. Need kujutavad endast ka ohtu mitmepoolsetele suhetele toetuvale majanduskorraldusele, mis on pärast sõda välja kujunenud. Samuti ei saa mainimata jätta tsentraliseeritud riiklike majandusmudelite kasvu.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi 4. oktoobri 2018. aasta resolutsioon ELi panuse kohta seoses siduva ÜRO vahendi loomisega rahvusvaheliste korporatsioonide ja muude piiriüleste tunnustega ettevõtjate tegevuse reguleerimiseks inimõiguste osas (2018/2763(RSP), <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2018-0382&format=XML&language=ET>

⁽⁵⁾ „-liitikum“, kreeka keeles „lysis“: lahutamine, lahustamine, jagamine (vrd elektro-lüüs); „informatsiooni jagama“.

⁽⁶⁾ Acemoglu, D. and P. Restrepo (2017), „Robots and jobs: evidence from US labour markets“, NBER Working Paper no. 23285. Arntz, M. T. Gregory and U. Zierahn (2016), „The risk of automation for jobs in OECD countries: a comparative analysis“, OECD Social, Employment and Migration Working Papers No 189.

2.5. Õiglane üleminek kestlikumale tööstusele 2050. aastaks⁽⁷⁾ nõuab Euroopalt järgmiste takistustega tegelemist:

- jätkuvad kliimamuutused ja halvenevad keskkonnatingimused;
- Maa loodusvarade ammendumine ja bioloogilise mitmekesisuse kadu;
- enamiku tööstussektorite digiteerimine muudab hädasaks piirid tööstusharude ning füüsilise ja virtuaalse maailma vahel, avab sektorid uutele turuletulijatele ning tulemuseks on käsitöö osakaalu vähenemine;
- sotsiaalne ebavõrdsus, sh tööturgude ja noorte töötuse suurenev polariseerimine, taandareneva tööstusega piirkondade inimeste kõrvalejätmine;
- üldsuse usalduse kadumine valitsusse, poliitikutesse, ELi ja selle juhtimisstruktuuridesse ning muudesse institutsioonidesse;
- demograafilised muutused: vananemine, ränne, maailma elanikkonna kiire kasvamine ning uus keskkonnavaline teadlikkus;
- elanikkonna koondumine megalinnadesse koos taristuvõrgustike, tehisintellekti, masin- ja süvaõppe integreerimisega;
- muutused tarbijate eelistustes (muutuv tarbijakäitumine, rohkem keskkonnateadlikkust, tarbijakäitumise reguleerimine avaliku sektori asutuste poolt).

Pikas perspektiivis peaks samaaegselt arvestama kõigi nende suundumustega. Kitsaskohtade mõistmine ning arusaamine, kuidas muuta need võimalusteks, kujuneb Euroopa tööstuspoliitika peamiseks prioriteediks. Lahenduste keerukas struktuur nõuab kõigi asjaomaste sidusrühmade kaasamist ja jagatud vastutust. Selle õnnestumine oleneb ELi institutsioonide, liikmesriikide, piirkondade jõupingutustest ja koostööst ning eelkõige tööstuse enda aktiivsest rollist.

3. Üleminek: EL, kes pühendub oma konkurentsivõime säilitamisele kestlikkuse kaudu

3.1. Tööstuse ees seisvate arvukate ja enneolematute väljakutsetega toimetulekuks on Euroopa otsustanud edendada oma konkurentsivõimet, parandades toodete ja teenuste kvaliteeti ning rakendades piirkondade ja tööstusharude kaupa eristamise strateegiat. Eesmärk on tagada **loovuse, nutika disaini ja sotsiaalse innovatsiooni ning uute jätkusuutlike ja kaasavate tööstusmodelitega** loodud lisandväärtuse abil majanduskasvu ja tööhõive.

3.2. Euroopas ilmneb juba julgustavaid märke, nagu olukord, kus 40 % maailma patentidest on registreeritud taastuvate tehnoloogiate valdkonnas. Hariduse ja koolituse valdkonnas ning ettevõtlusalgatuste ja tööstuses uute oskuste vajaduse osas ilmneb aga uusi ja tõsisemaid väljakutseid.

3.3. Veel üht suurt tööstusvaldkonna arengupidurit üle Euroopa saab selgitada Euroopa Liidu poliitikavaldkondade **küllatusega** nii geograafiliselt kui ka sektorite lõikes. Edasiliikumine olukorrast, kus iga tööstusharu kohta on 28 eri poliitikat, ELi üldise tööstuspoliitika suunas nõuab sünkronimist meetmetega majandus- ja rahaliidu (eriti finants- ja pangandusliidu) lõpuleviimiseks, kogu Euroopat hõlmava riskikapitalituru väljaarendamist ning kestliku rahastamismudeli kasutuselevõtmist, tagades tasakaalustatud ja ühtlustatud majanduskasvu kogu Euroopa Liidus.

3.4. Hinnang küsimusele, kas aktiivsem keskkonnahoidlik innovatsioon edendab uuendusmeetmeid teistes sektorites ning ka selle mõju tööstuse sisendihindadele, on oluline samm keskkonnapolitiika mõju hindamisel riikide konkurentsivõimele ning keskkonnapolitiika paremal planeerimisel.

3.5. Samuti nõuab see tugevat keskendumist VKEdes potentsiaalile majandusharudes, mis pakuvad kõrgetasemelisi innovatiivseid teadmispõhiseid teenuseid. Euroopa innovatsioon saab sageli alguse väikestest struktuuridest ning kõrgetasemeliste innovaatiliste teadmispõhiste teenuste ekspordil on seotud tööstusharude turupositsiooni jaoks teerajaja roll.

⁽⁷⁾ Vt SC/047, ELT C 81, 2.3.2018, lk 44.

3.6. Kui Euroopa soovib võita tagasi oma juhtpositsiooni teadmistepõhise tööstuse või immateriaalse vara valdkonnas, on võtmetähtsusega liikmesriikidevaheline koostöö ja kooskõlastamine Euroopa innovatsiooni arendamisel. Komitee soovib rõhutada, kui olulised on üleeuroopaline üldine huvi, innovaatilised avaliku ja erasektori partnerlused ning piirkondlik koostöö aruka spetsialiseerumise strateegiate kaudu.

4. Üldine ja terviklik strateegia

4.1. Üleilmsetesse väärtusahelatesse tugevamini kaasatud majandused loovad suuremat lisandväärtust. EL peaks seetõttu astuma otsusekindlamalt vastu uusproteksionismile, sest see võib tugevdada viimasel ajal ilmnevat blokaadi sellistesse väärtusahelatesse aktiivsema kaasamise vastu.

4.2. Võimalik on siduda **üleilmseid väärtusahelaid kohaliku majandusega**, toetades kohaliku majanduse arengut koos murranguliste tehnoloogiatega (plokiahel, 3D-printerid, robotika, asjade internet, energia salvestamine, taastuvenergia, suurandmed, geneetiline bioloogia, nanotehnoloogia jne) ning kaasava fookusega: need võivad sillutada teed ka kohalikule tootmisele madalama kuluga sisendite abil, eriti tootva tarbija profiili kehtestamise (ja hea reguleerimise) abil, edendades tootlike ja kaasavate mikroettevõtete arengut, täiendades suuri üleilmseid väärtusahelaid.

4.3. Uus paradigma, milles pikaajalise lähenemisviisi poole suunatud **konkurentsivõime tegur on kestlikkus**, püüab mobiliseerida, viia kooskõlla ja tagada piisavalt avaliku ja erasektori ressursse, et saavutada ELi poliitika eesmärgid. Piisavate ressursside loomine on ülioluline õiglase, tasakaalustatud ja kaasava ülemineku tagamiseks, kus kedagi ei jäeta kõrvale ega võrdsetest tingimustest välja ning kus avalikud huvid, nt tarbijakaitse, tervishoid, turvalisus ja kvaliteet, on jätkuvalt esmatähtsad.

4.4. Euroopa tööstuse sektoripõhised algatused ja liidud **Euroopa uut oskuste tegevuskava** kujundamiseks ning hästi struktureeritud algatuste kataloogi koostamiseks on mõeldud olemasolevate programmide (Erasmus+, Euroopa kultuurivaldkonna uus tegevuskava jne) tugevdamiseks või kohandamiseks ning uute rakendamiseks ning need peavad võimalikult kiiresti jõudma ELi kõigi 27 liikmesriigini, tagades geograafilise mitmekesisuse ja kohalike asutuste tiheda kaasatuse.

4.5. Samal ajal toetab komitee kindlalt jõupingutusi **mitmeid sidusrühmi hõlmavate arutelufoorumite** suunas, innovatiivsete strateegiate ja näitlikustava väärtusega katseprojektide ühist arendamist, ühist katsetamist, parimate tavade vahetamist ning valmisolekut projektide jätkamiseks ja põhjalikuks hindamiseks. Samuti märgib komitee, et kaasata tuleb kõik tööstusvaldkonna väärtusahelas osalejad ning tarbijad. Selles kontekstis tuleks mainida tööstusvaldkonna kõrgetasemelist ümarlauda, energiamahukate tööstusharude kõrgetasemelist ekspertrühma ning kõrgetasemelist konkurentsivõime ja majanduskasvu tööühma.

4.6. Ülimalt oluline on parandada ELi investeerimissuutlikkust ning sulgeda lõhe valdkondlike poliitikameetmete loomise ja rahaliste investeeringute tegemise vahel, suurendades eraldi EFSI 2.0-le ja investeeringutega seotud struktuurifonde, et jõuda piirkondade ja rahvastikeni, kes on kriisiaastatega maha jäänud, ning suunates ELi hiljutise väliskaubanduse ja avaliku sektori asutuste ülejäägi investeeringusse, mis kaasajastavad tööstustaristut ja annavad seega panuse tootlikkuse ja majanduskasvu suurenemisse.

5. ELi tööstusvaldkonna institutsionaalne valitsemine

5.1. ELi pikaajalised tegevuskavad („Euroopa 2020“, kliimakavad jne) peaksid kajastuma tööstuse tegevuskavades. Sünergia loomine erinevate poliitiliste algatuste (ringmajandus, innovatsioon, transpordipoliitika, kaubandus, oskused, regionaalpoliitika) vahel aitaks kindlasti maksimeerida nende mõju.

5.2. **Läbipaistvus** on selle protsessi õnnestumise tagamiseks otsustav tegur. Tööstus peab tervikuna **tegutsema ja suhtlema**, andes kvaliteetset (asjakohast, kontrollitavat ja võrreldavat) teavet, võimaldamaks rahandusliku ja mitte-rahandusliku mõju täpset mõõtmist kogu toote üleilmses väärtusahelas.

5.3. Kestliku arengu eesmärgid (17 kestliku arengu eesmärki ja nendega seotud 169 sihti) ja Pariisi kliimakokkulepe on teeviidad ühise hüve suunas, kuid kindlasti on tarvis näitajaid kohandada ja laiendada kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete parameetrite kombineerimise ning välismõjude rahalise väärtuse hindamise teel. Uute näitajate hulka peavad kuuluma üleilmse väärtusahela mõõdet hõlmavad näitajad, mis peegeldavad ELi väärtusi.

5.4. Komitee kutsub üles võtma kasutusele **käitumisjuhendi** Euroopa toodete või teenuste väärtusahelate rahvusvaheliste segmentide (nt jätkusuutliku toidu puhul) jaoks, millest paljud jäävad õiguslikust reguleerimisest väljapoole. Ta kutsub üles teostama ka tugevamat turujärelevalvet ning võtma kasutusele hoiatusvahendeid või karistusi kestlikkust kahjustavate tavade (nt kavandatud aegumine) jaoks.

5.5. **Vastutustundlikum teadus ja innovatsioon** alt üles suunatud lähenemisviisi osana. Konkreetsete valdkondade piirkonniti täpsem prognoosimine ning investeringute kooskõlla viimine ELi strateegiliste eesmärkidega 2030. aastaks ja väljavaadetega 2050. aastaks⁽⁸⁾. Lisaks peaks EL tagama, et avalikest vahenditest rahastatud teadus- ja arendustegevuse esmane rakendamine peaks toimuma Euroopa Liidus. 3 % eesmärk investeringuteks teadus- ja arendustegevusse tuleks lõpuks saavutada (praegu ainult 1,9 %, madalam kui 2,2 % Hiinas). Murranguliste tehnoloogiatega peavad kaasnema tegevuskavad, et käsitleda probleeme ja tingimusi, mis on seotud nende kasutuselevõtuga (sh majanduslik, regulatiivne ja sotsiaalne mõju).

5.6. **Mitmeaastases finantsraamistikus 2021–2027** on tarvis konkreetselt ja üksikasjalikult ette näha iga sektori jaoks (eelkõige teadus- ja arendustegevusele ning innovatsioonile ja ühtekuuluvuspoliitikale) eraldatavad täiendavad eelarvevahendid. Avalikkuse toetust tuleks suurendada innovatsioonitsükli kõigis etappides, sealhulgas toetust idufirmadele, näidis- ja katseprojektidele, ühistele TTA-projektidele, tehnoloogia levitamisele jne.

5.7. ELi kapitaliturgude liit ja tööstuslik areng peaksid võimaldama avaliku ja erasektori säästude kasutamist turvalisel viisil – alates sotsiaalselt vastutustundlikust investeerimisest kuni ettevõtja sotsiaalse vastutuseeni. Samuti võiks EMASI sertifikaatide abil optimeerida tasakaalu tulu ja jätkusuutlikkuse aspektide vahel.

5.8. Õiglane üleminek poliitikas 2030. aastaks ei tähenda vaid innovatsiooni inimeste jaoks ega investeerimist töökohtadesse töötajate jaoks, vaid ka **innovatsiooni koos inimeste ja töötajatega**, pakkudes neile inimväärseid uusi töökohti. Seejuures rõhutab komitee, et tootmine peab jääma tehnoloogianeutraalseks.

6. Euroopa tööstuse tegevuskava ambitsioonikad sihid

6.1. Öpiühiskonna loomine on uuendusliku ja konkurentsivõimelise tööstuse põhitingimus. Euroopa ei suuda tõrjatu turumajandusega riikidega konkureerida palkade osas, seetõttu peab ta arukamalt tegutsema. Oskused on võtmetähtsusega ka töötajate jaoks – need mitte ainult ei suurenda nende tööalast konkurentsivõimet, vaid ka töökohakindlust, sotsiaalset integratsiooni ja paremaid võimalusi elus. Tarvis on investeerida töötajate pidevasse täiend- ja ümberõppesse ning edendada kvaliteetset haridust, koolitust ja kutsealast arengut kogu tööea jooksul. Vaja on kõrgemate sihtidega Euroopa uut oskuste tegevuskava ning Euroopa võtmepädevuste raamistik on tarvis läbi vaadata, tagamaks, et inimesed omandavad teadmisi ja oskusi, mida tööstus vajab Euroopa majanduse vastupanuvõime tugevdamiseks ning kestliku arengu edendamiseks (ÜRO kestliku arengu eesmärk 4).

6.2. Teadmiste ülekande mehhanismide parandamine ülikoolide ja uurimiskeskuste ning tööstusharude ja nende töötajate vahel.

6.3. Üsna sageli on VKEd teerajajad kõrgetasemeliste innovaatiliste kaupade ja teenuste väljatöötamisel, ent tihti puuduvad neil vahendid, et tuua need uuendused laiemale turule. Kooskõlas ELi 2030. aasta tööstuspoliitika prioriteetidega on vaja mitmesuguseid võimalikke stiimuleid ja hüvitisi, mis lähtuvad hüvedel põhineva üleeuroopalise avaliku raamistiku tugevusest ning mis on eelkõige suunatud VKEdele, aga kaasavad ka vabad elukutsed innovatiivsete kõrgetasemeliste teadmistepõhiste teenuste pakkimisel ja eksportimisel:

⁽⁸⁾ Nagu on välja toodud komitee arvamuses SC/047, ELT C 81, 2.3.2018, lk 44.

- strateegilised riigihanked kujutavad endast tööstuspoliitika olulist hooba. Nende potentsiaal tuleks täielikult ära kasutada, arvestades avalikes pakkumismenetlustes lisaks madalaimale hinnale ka innovaatilisi, keskkonnasõbralikke ja sotsiaalseid kriteeriume. EL peaks selles osas asutusi toetama, andes suuniseid, luues kasutajatoe, toetades suurte taristuprojektide kavandamist ning edendades parimate tavade vahetamist;
- rahvusvahelistumise tugi;
- leebemate regulatiivsete nõuetega katsetamisetaapp mitme sidusrühmaga katsetamise jaoks, innovatiivsete lahenduste eelneva kinnitamise tugi;
- klasterdamine (valdkonnapõhine, horisontaalne ja vertikaalne) ja äriinkubaatorid, mis edendavad sidemeid tööstusettevõtjate vahel ressursside jagamiseks ja vahetamiseks;
- eriotstarbeline kõrge lisandväärtusega mentorlus, korrapärased kohtumised valdkonna idufirmade ja asutatud ettevõtete vahel, et vahetada teavet plaanide ja algatuste vallas;
- maksusoodustused ja riiklikud tagatised investeeringute toetamiseks
- jne.

6.4. **Uute kestlike majandusmodelite**⁽⁹⁾ teadmiste stimuleerimine ja konsolideerimine, et toetada **sotsiaalset innovatsiooni** (uued inimestekeskse viisi ühiskonna vajaduste täitmiseks) uute meetodite rakendamise tulemusena.

6.5. Erilist tähelepanu tuleb pöörata vähem arenenud ja tööstuslikust üleminekust mõjutatud piirkondadele. **Kohaliku arengu** asutused ja nende vahendid peavad olema mikrokliima või ökosüsteemide loomise käivitajad, mis koondavad ja katalüüsivad tootmise ja teenuste vahelist sünergia, alustades üksikisikute ja piirkondade vajadustest.

6.6. **Rahvusvahelise kaubanduse** roll on ülioluline kestliku tööstuse probleemide lahendamiseks. Soovituslike vabakaubanduslepingute ja kokkulepete (GATTist TTIPni) läbivaatamine ja täiustamine, teatava tingimuslikkuse arvestamine kestlikkusega seotud kohustuste osas. Piiride kehtestamine: õiguslik ja eelarvejuhtimine, *offshore*-modelite erinevuste lahendamine, sotsiaalsed ja keskkonnalased piirmäärad. Kaubandussuhetes (nt investeeringud, riigihanked, toetused) tuleks tagada vastastikkuse põhimõte.

6.7. Valdcondliku tegevuskava loomine vähese CO₂-heitega ringmajandusele **ülemineku tasakaalustatud juhtimiseks**: valdkondlike ja geograafiliste eesmärkide seadmine, tegelikke tingimusi peegeldavate tegevuskavade kasutuselevõtt, energikulude ja muude sisendite mõju arvestamine.

6.8. Tööstuse digiajastuks ettevalmistamine muudab Euroopa tööstuse äärmiselt teabe- ja teadmistemahuka tootmise süsteemiks. Seepärast soovib komitee rõhutada järgmisi prioriteete:

- infotehnoloogia kasutamise ulatuslik edendamine sotsiaalprobleemide käsitlemisel;
- ELi-ülese kõrgjõudlusega digitaalse taristu väljaarendamine;
- piirkondade- ning suurte ja väikeste ettevõtjate vaheliste suurte erinevuste käsitlemine digiteerimise valdkonnas;
- IKT standardite väljatöötamise kiirendamine;
- digiteerimise sotsiaalse mõõtme arvestamine: mõju töökohtade kvaliteedile ja kvantiteedile, koostöömajanduse reguleerimine ebauusa konkurentsi ennetamiseks;
- digitaalset haridust tuleks tugevdada kõigil ametialastel tasanditel, digioskusi tuleks edendada hariduse kõigil tasanditel (alates koolist kuni elukestva õppeni);
- uute eeskirjade määratlemine digitaalmajanduse maksustamiseks;
- küberjulgeoleku tagamine.

⁽⁹⁾ Vt komitee ettevalmistav arvamus SC/048, ELT C 81, 2.3.2018, lk 57.

6.9. Turvaline, piisav ja jätkusuutlik energia on tööstuse ja ühiskonna jaoks keskse tähtsusega. Taastuenergia peab olema kättesaadav konkurentsivõimelise hinnaga. See nõuab suuri investeeringuid arukatesse võrkudesse, vastastikusse ühendatavusse ja murrangulistesse tehnoloogiatesse energia salvestamise valdkonnas. Arukas CO₂-kasutus aitab ka taaskasutada CO₂ ja vesiniku jääke, mida siiani veel põletatakse, et toota sünteetilisi kütuseid ja kemikaale. Nende toodete kasutamist võiks märkimisväärselt kiirendada. CO₂ vähendamine terase-/keemia-/transpordisektoris. Neid sünteetilisi kütuseid või lähteaineid tuleks edendada taastuenergia direktiiviga.

6.10. Komitee soovib rõhutada, kui olulised on tegevuskavad tugeva kasvupotentsiaaliga sektoritele ja väärtusahelatele, traditsiooniliste tööstusharude struktuuriliseks ajakohastamiseks ning energiamahukate tööstusharude CO₂-heite vähendamise toetamiseks.

6.11. Tööstuspoliitikas tuleb erilist tähelepanu pöörata transpordisektorile, mis on täiesti uue paradigma künnisel, sest samaaegselt on toimumas palju tehnoloogilisi muutusi: elektrifitseerimine, tootmise digiteerimine, internetiühendusega ja automatiseeritud autod, era- ja ühistranspordi integreerimine.

Brüssel, 17. oktoober 2018

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Luca JAHIER
